

گردش به غرب
احمدالشرع به آمریکا سفر کرد

میراث ماندگار
درباره مهدی سحابی

تیغ دولبه
قانون مهریه اصلاح شد

پاتک به زاکانی

با اصلاح ماده ۴ آئین‌نامه اجرایی رشته‌های تحصیلی مرتبط برای انتخاب شهردار

علیرضا زاکانی دیگر نمی‌تواند شهردار تهران شود

سازندگی بررسی می‌کند: محمدباقر قالیباف و مسعود پزشکیان

چگونه در سکوت، قانون را اصلاح کردند؟

فائزه مومنی

گروه اجتماعی

طی روزهای گذشته «بهشت» بیش از هر زمان دیگری شاهد تنش‌های سیاسی و مدیریتی است. انتقاد بر سر عملکرد علیرضا زاکانی، شهردار تهران، از اختلاف میان اعضای موافق و منتقد او فراتر رفته، به طوریکه مهدی چمران، رئیس‌شورا که طی ۴ سال گذشته از مدافعان عملکردی او بود، از کرده خود پشیمان کرد. اما احتمالاً خروجی تمام

لجبازی‌های زاکانی و عملکرد غیرقابل دفاع او، جلوگیری از شهردار شدن مجددش از سوی دولت و مجلس باشد. از آغاز دوره ششم شورای شهر، برخی حقوقدانان و فعالان سیاسی معتقد بودند که انتصاب او مغایر آئین‌نامه اجرایی شرایط احراز سمت شهردار است. این آئین‌نامه مصوب هیأت وزیران تأکید می‌کند که شهرداران شهرهای با جمعیت بالاتر از ۲۰۰ هزار نفر باید دارای مدرک تحصیلی مرتبط با مدیریت شهری یا رشته‌های مشخص شده و حداقل پنج سال سابقه مدیریت در دستگاه‌های

اجرایی باشند. طبق جدول پیوست این آئین‌نامه، خبری از رشته‌های پزشکی نیست و رشته‌ی تحصیلی زاکانی (پزشکی هسته‌ای) در این فهرست دیده نمی‌شود. ماده ۴ آئین‌نامه استثنا کرده بود که افرادی که حداقل سه سال سابقه شهردار بودن دارند از شرط دارا بودن مدرک تحصیلی مرتبط معافند، اما این ماده نیز بحث‌برانگیز شد. هیأت تطبیق مصوبات دولت مجلس، مصوبه دولت را مغایر قانون شناخته و با امضای محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس برای بازگشت به دولت ابلاغ شد. قالیباف

استدلال کرده است که معاف کردن برخی افراد از شرط مدرک تحصیلی مرتبط فراتر از اختیارات دولت است و باید حذف شود. با این اقدام، ماده ۴ که زاکانی می‌توانست به آن استناد کند، از دستور حذف شد و آئین‌نامه جدید تأکید می‌کند که همه نامزدهای شهرداری باید دارای مدرک تحصیلی مرتبط باشند. اگر این اصلاحیه اجرایی شود، شهردار فعلی به دلیل نداشتن مدرک مرتبط و تجربه کافی امکان تکرار ریاست بر شهرداری را نخواهد داشت.

ادامه در صفحه ۷

گام تازه قضائی

پیشنهاد ازدهای به قضات:
در جرائم امنیتی قابل گذشت
می‌توان از صلح و سازش استفاده کرد

یادداشت روز

ایران؛ سرزمین صلح و سازش

استقبال از ایده رئیس‌قوه قضائیه
و چگونگی ایده و لوازم زندان زدایی

عمادالدین باقی

جامعه‌شناس
و پژوهشگر حقوق بشر

در درجه اول باید به‌طورکلی از هر ایده، حرکت یا اقدامی که در جهت زندان زدایی، التیام رنج‌ها و زخم‌ها و جلوگیری از زندانی کردن افراد است استقبال کرد. یکی از نگرانی‌های جدی ما موج دستگیری‌هایی بود که در جریان جنگ ۱۲ روزه و بعد از آن رخ داد که احتمال بروز اشتباه در این موارد بسیار زیاد است به‌ویژه که وقتی فضا به‌شدت عاطفی و هیجانی و پرشبهه شده است لذا اینکه رئیس قوه گفته است: «در قبال برخی افرادی که حتی در خلال جنگ تحمیلی ۱۲ روزه نیز کاری خلاف امنیت کشور انجام داده، اما اقدامشان طبق قانون و ضوابط امنیتی کشور قابل گذشت است می‌توان از راهکارهای مرتبط با «صلح و سازش» استفاده کرد» جای خشنودی دارد و اهمیتش این است که اگر ما نگران افرادی بودیم که به اشتباه و به ناحق بازداشت شده‌اند اما ایشان حتی در مورد کسانی که اشتباه نشده و واقعا کار خلاف امنیت انجام داده‌اند می‌گوید با روش صلح و سازش آن‌ها از زندان آزاد شوند.

الگوی که در دیدار در دیدار رئیس قوه با مسئولان و دست‌اندرکاران «مرکز توسعه حل اختلاف» موردنظر بوده این است که «در سال ۱۴۰۱ نیز پیش از عفو که صورت گرفت و طی آن، قریب به ۹۰ هزار پرونده مخومه و با کاهش مجازات مواجه شد، اشخاصی از حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها، برای صحبت با دستگیرشدگان، رهسپار زندانگاه‌ها شدند و این دستگیرشدگان در این گفتگوها، تصریح می‌داشتند که اشتباه کردند و نادم هستند».

اما سه نکته باید موردتوجه قرار گیرد یکی اینکه در پرونده‌هایی که از طریق صلح و سازش ختم می‌شود شاکی خصوصی وجود دارد اما در پرونده‌های سیاسی و امنیتی، شاکی، حکومت است. تعمداً نمی‌گویم دادستان به خاطر اینکه از لحاظ قانونی، فلسفه وجودی دادستانی این است که مدعی العموم باشد یعنی نماینده جامعه در برابر قدرت باشد اما در کشور ما برعکس شده و دادستان به‌عنوان نماینده حاکمیت عمل می‌کند.

نکته دوم اینکه وساطت میان نهاد تشکیل‌دهنده پرونده و محکوم‌کننده از یک‌طرف و زندانی از طرف دیگر، چه کسی باید باشد؟ البته آقای ازدهای گفته‌اند در این راستا، باید از ظرفیت افراد خبره، آشنا به مسائل، دلسوز و دارای بیان شیوا و رسا بهره گرفت و افراد و گروه‌هایی را برای صحبت با او و ارشاد او رهسپار کرد. اگر بخواهیم یک تعریف روشن‌تر و حقوقی‌تری از آن ارائه کنیم این وساطت می‌تواند از طریق نهادهای صنفی و مدنی و حقوق بشری باشد ولی آیا این نهادها امکان وجود و فعالیت و شناخته‌شدگی و انباشت سرمایه اجتماعی داشته‌اند؟ درباره پرونده‌های بانکی گفته‌اند: سالانه شکایات و دادخواست‌های زیادی مطرح می‌شود که طرفین آن‌ها بانک‌ها، مشتریان آن‌ها و مردم هستند؛ در این جهت نیز می‌توان از راهکارهای مبتنی بر «صلح و سازش» و «حل اختلاف» با استفاده از ظرفیت نخبگان شبکه بانکی، بهره گرفت، ولی درباره پرونده‌های سیاسی چطور؟ کدام نهادها باید میانجی شوند؟

نکته سوم اینکه میانجی نمی‌تواند کاملاً به نفع یک طرف وارد عمل شود آیا منظورشان این است که افراد یا نهادهای مدنی از طرف حکومت بروند زندانیان را راضی به ندامت کنند؟ بدون شک بسیاری از افراد برای اینکه متهم به مشارکت در نوع جدیدی از تواب سازی نشوند استقبال نمی‌کنند مگر اینکه اجازه داده شود آن‌ها به زبان و سبک خودشان این کار را انجام بدهند و دیگر اینکه اگر ثابت شد یک قاضی یا ضابط هم اشتباه کرده بتوانند از آن‌ها هم بخواهند اظهار ندامت کنند.

ادامه در صفحه ۲

سال هشتم شماره ۲۱۰۹
دوشنبه ۱۹ آبان ۱۴۰۴

بررسی رویدادهای سیاسی

میهن

دیدگاه: یادداشت سیاسی

هم‌آیندی بحران‌ها!

نسخه خروج از بحران
در انتظار تصمیم پزشکیان

نوید حسینیون
عضو شورای استان خراسان رضوی
حزب کارگزاران سازندگی ایران

صحبت‌های رئیس‌جمهور پزشکیان و نحوه بیان آن در خصوص مشکلات کشور مورد توجه رسانه‌ها و فعالین سیاسی قرارگرفته است. از جملاتی مانند «من برنامه‌ای برای اداره کشور ندارم در زمان انتخابات تا نفت را خواستند تحریم کنند و دارند تحریم می‌کنند، می‌خواهید بجنگید؟ خوب آمد و زد؛ دوباره درست کنیم بازهم می‌آید می‌زند! اگر تا آذرماه در تهران باران نبارد باید آب را جبربندی کنیم؛ اگر بایزم نیارید باید تهران را خالی کنیم! نباید به روستاها برق و گاز می‌دادیم، در برق و آب و گاز و بنزین و پول مشکل داریم و...»

به‌تبع چنین صحبت‌های شفاف‌ی با این ادبیات در راستای فعالیت کمترسیاستمداری هست واین سبک‌رفتاررئیس‌جمهور زمینه‌ای شده برای نقد پزشکیان. در اولین مورد رقباتی انتخاباتی این جملات پزشکیان را با صحبت‌های جلیلی مقایسه می‌کنند که اعلام می‌کرد از ساخت موشک تا صادرات صیفی جات دارای برنامه خاص است و ۱۱ سال برای سطرسطر برنامه‌ها چهارگوشه کشور را طی کرده. بعد از آن، اهل رسانه منتقد رفتار رئیس‌جمهور هستند و نحوه بیان و نوع انتخاب کلمات را در حد و سطح جایگاه رئیس‌جمهور نمی‌دانند. آن‌ها معتقدند جایگاه رئیس‌جمهور نشان‌دهنده صلابت و استواری کشور است و رئیس‌جمهور حتی اگر کشور دچار سختی و شرایط حاد باشد باید امنیت روانی جامعه را حفظ کند و این سبک گفتار باید در حوزه گفتاری و رفتاری رئیس‌جمهور اصلاح شود. بدون شک دسته اول که رویافروشی و صحبت‌های کلی جلیلی را با آن خطاهای آماری و اعدادی مثل امکان فروش سالیانه ۱۱میلیارد دلار صیفی جات به روسیه را برنامه می‌دانند هدف این نوشتار نیستند و به‌طور قطع، نوشتن هر آرزو و خیالی هم برنامه نیست اما شاید دقیق‌ترین تحلیل رفتار رئیس‌جمهور در این مورد را از یکی از اساتید برجسته علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی شنیدم که می‌گفت: «من از عبارت تخلیه تهران به خاطر بحران آب آقای پزشکیان، به این نتیجه رسیدم که وجه پزشکی شخصیت ایشان بر وجه رئیس‌جمهور بودنش غلبه دارد، انگار قرار است چشم بیمار تخلیه یا پایش قطع شود! مسئولیت ایشان هم در حد اعلام به بیمار و اطرافیان ایشان است! اگر رضایت به تخلیه و قطع دادند که چهبتر اگر هم ندادند ایشان وظیفه پزشکی‌اش را انجام داده و بعداً مسئولیتی نخواهد داشت! به نظم ایده انتقال پایشخت هم از چشم ایشان گوی انتقال مریض از یک بیمارستان به یک بیمارستان دیگر است! حتی ایده وفاق ایشان هم از همین منظر قابل تفسیر است؛ وفاق از چشم ایشان همان جلب رضایت و توافق ولی بیمار بود».

بدون شک ما در ایران با یک هم‌آیندی مسائل و بحران‌ها روبرو هستیم. یعنی حل مشکل آب، کمبود گاز، قطعی برق، آلودگی هوا، فرونشست زمین، تورم، بیکاری، ورشکستگی صنایع، دور خوردن ایران در مجامع بین‌المللی، حذف ایران از اقتصاد دنیا، بی‌کیفیتی خودرو، ناامیدی جامعه و... همه دارای ریشه یکسان هستند و با اخذ روش‌های معمول علمی دنیا با عدم فعالیت و تبلی ایرانیان بستگی ندارد. مثلاً فرمولی در علم اقتصاد نیست که ایرانیان ندانند و برای حل مشکلات کشور بدان نیازمند باشند یا با کار جهادی و جمع شدن عده‌ای خاص در روستاها و محل‌های محروم کشور نمی‌توان مشکلات کشور و محرومیت را رفع کرد! هم‌آیندی بحران‌ها به علت عدم اخذ تصمیم درست برای حل مشکل در لحظه مناسب و همچنین سیاستگذاری‌های نادرست به وجود آمده، دیگر می‌توان مطمئن بود که برخلاف تبلیغات عده‌ای مشکل آب کشور با صرف هزینه میلیارد دلاری با شیرین کردن و انتقال آب از خلیج‌فارس قابل حل نیست، مشکل کمبود برق را با برق هسته‌ای یا خورشیدی نمی‌توان حل کرد، با خرید هواپیما یا ساخت بندر و جاده ایران تبدیل به کریدور بین‌المللی نمی‌شود، با کاشت صیفی جات حتی به صورت گلخانه‌ای نمی‌توان اقتصاد کشور را نجات داد و دیگر نمی‌توان بانک خصوصی را عامل تورم نامید و...

شاید این نقل قول دوست عزیز ما در مورد تخصص اصلی رئیس‌جمهور درست باشد. شاید این لحن رئیس‌جمهور مخاطب دیگری در هسته‌های تصمیم‌گیر دارد که می‌گوید در مورد مریض بدحال دارای گزارش شرح حال وخیم باید هر چه سریع‌تر تصمیم‌گیری کرد و هرروز و هر ساعتی که بگذرد شرایط بدتر می‌شود و کار را به امید و آرزو و دعا نباید سپرد! بدون شک این روزها پزشکیان نه در قالب یک طبیب بلکه در قالب شخصیت حقوقی-سیاسیاش باید بسته‌های خروج از بحران را آماده و ارائه کند. اگر نیاز به اجماع‌سازی و گفتگو است باید انجام شود. اگر نیاز به امتیاز دادن و یا اقعاع‌سازی است باید شکل بگیرد تا تصمیم سخت در مورد اصلاح سیاست‌گذاری ساختارها شروع شود ولی تقریباً مشخص است که تصمیمات باید سریع و جامع باشند تا ذی‌نفعان و ذی‌نفعان نتوانند دوباره با ایجاد بی‌راهه و روش‌های دور زدن و مصوبه و تبصره شرایط را مانند این روزها ثابت کنند!

گام تازه قضائی

پیشنهاد رئیس قوه قضائیه به قضات در جرایم امنیتی قابل گذشت می‌توان از «صلح و سازش» استفاده کرد

عاطفه شمس

گروه سیاسی

اظهارات اخیر غلامحسین محسنی اژه‌ای، رئیس قوه قضائیه، درباره امکان بهره‌گیری از ظرفیت «صلح و سازش» در برخی پرونده‌های امنیتی را شاید بتوان نشان‌ه‌ای از یک رویکرد جدید در نظام قضایی کشور تلقی کرد که اجرایی شدن و استمرار آن، می‌تواند مناسبات میان جامعه، حاکمیت و قانون را متحول کند.

محسنی اژه‌ای روز گذشته در دیدار با مسئولان مرکز توسعه حل اختلاف، تأکید کرد که باید دامنه صلح و سازش از اختلافات مدنی و خانوادگی فراتر برود و حتی در برخی پرونده‌های امنیتی نیز، در چارچوب قانون، به‌عنوان ابزاری برای بازگشت افراد به جامعه و ترمیم اعتماد عمومی به کار گرفته شود. اظهاراتی که در ابتدا، شاید کمی غیرمنتظره به نظر برسد؛ چراکه جرایم امنیتی همیشه جزو سخت‌ترین، حساس‌ترین و بحث برانگیزترین موضوعات قضایی بوده‌اند. اما بازخوانی تجربه سال ۱۴۰۱ همان‌طور که اژه‌ای هم به آن اشاره کرده و تأکید دوباره بر بهره‌گیری از چهره‌های دانشگاهی، حوزوی و اجتماعی برای گفت‌وگو با متهمان امنیتی، نشان می‌دهد که این مهم امکان‌پذیر است و قوه قضائیه نیز قصد دارد میان اقتدار قانونی و عقلانیت اجتماعی پلی تازه بزند.

رئیس قوه قضائیه در این جلسه با اشاره به امکان وسعت بخشیدن به مقوله «صلح و سازش» و «حل اختلاف» و تسری آن به مقولات امنیتی در چارچوب ضوابط و قوانین، تصریح کرد: «در برخی پرونده‌ها و مسائل امنیتی نیز می‌توان از ظرفیت «صلح و سازش» استفاده کرد. در قبال فردی که علیه نظام تبلیغ کرده و یا اقدامی علیه امنیت انجام داده که طبق قانون و ضوابط امنیتی کشور قابل گذشت است می‌توان راهکارهای مرتبط با «صلح و سازش» را به کار گرفت. در این راستا، باید از ظرفیت افراد خبره، آشنا به مسائل، دلسوز و دارای بیان شیوا و رسا بهره گرفت».

وی افزود: «در قبال برخی افراد که حتی در خلال جنگ تحمیلی ۱۲ روزه نیز کاری خلاف امنیت کشور انجام داده‌اند که اقدامشان طبق قانون و ضوابط امنیتی کشور قابل گذشت است، می‌توان از راهکارهای مرتبط با «صلح و سازش» استفاده کرد و افراد و گروه‌هایی را برای صحبت با او و ارشاد او رهسپار کرد».

این اظهارات همچنین حاکی از تصمیم نظام قضایی برای تمایز قائل شدن میان جرم و نیت و میان رفتار و بازگشت نیز هست. زیرا نباید کسی را که از سر هیجان یا خطا مرتکب رفتاری علیه نظم عمومی شده، الزام دشمن امنیت دانست. در چنین مواردی و با چنین نگاهی هم، اقتناع جایگزین اجبار می‌شود و بیان شیوا و دلسوزانه جای تهدید و ارباب را می‌گیرد.

محسنی اژه‌ای در ادامه سخنانش به تجربه سال ۱۴۰۱، اشاره کرد که طی آن، قریب به ۹۰ هزار پرونده مختومه و یا با کاهش مجازات مواجه شد و یادآور یکی از گسترده‌ترین

ادامه یادداشت روز

ایران؛ سرزمین صلح و سازش

رئیس قوه قضائیه گفته‌اند می‌توان از ظرفیت نیروها و جوانان مستعد و خیرخواهی که کاربر فضای مجازی هستند استفاده کرد و از طریق آن‌ها، مسائل آن دسته از کاربران فضای مجازی که حیثاًناً خلاف مصالح کشور عمل کرده‌اند، را پیگیری کرد. این هم ایده ارزشمندی است که فضا و فرصت ایجاد شود که کاربران مؤثر در فضای مجازی هم بتوانند در مورد کسانی که واقعاً آری خلاف مصالح کشور در فضای مجازی انجام داده‌اند میانجی شوند. ولی ایسن کار چگونه می‌تواند انجام شود سازوکارهای حقوقی اجرایی و سازمانی آن باید روشن شود.

رئیس عدلیه گفته‌اند با راه‌اندازی پویش «من می‌بخشم؛ ایران سرزمین صلح» موافقم و از این پویش حمایت می‌کنم. صرف گفتن این حرف کافی نیست باید در عمل مشاهده شود مثلاً اینکه بسیاری از زندانیان در صورت عملیاتی شدن حمایت از پویش یادشده می‌توانند

فرآیندهای گفت‌وگو میان نهادهای مردمی و افراد درگیر در پرونده‌های امنیتی است. او گفت که پیش از عفو گسترده‌ای که به فرمان رهبر انقلاب انجام شد، گروه‌هایی از حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها، به ندامتگاه‌ها رفتند تا با متهمان گفت‌وگو کنند. بسیاری از آنان در همان گفت‌وگوها اذعان کردند که دچار خطا شده‌اند و از رفتار خود پشیمان‌اند. درواقع، آن تجربه نشان داد که بیان انسانی و اقناعی می‌تواند تأثیری عمیق‌تر از فشار قضایی داشته باشد و اکنون نیز به الگویی تبدیل‌شده که می‌تواند به‌صورت ساختاری و دائمی در قالب شورا‌های حل اختلاف امنیتی یا هیئت‌های میانجی‌تر مردمی ادامه یابد و همان‌طور که اژای گفته می‌توان مجدداً نیز از همان شیوه استفاده کرد.

صلح به‌جای صف‌آرایی

به‌کارگیری سازوکار صلح و سازش در پرونده‌های امنیتی، معنای سیاسی و اجتماعی گسترده‌ای دارد. از یک سو، نشان می‌دهد که دستگاه قضایی می‌خواهد از چرخه صف‌آرایی‌های سنتی میان حاکمیت و معترض فاصله بگیرد و به سمت گفت‌وگو با معترض به‌جای حذف او حرکت کند. از سوی دیگر، چنین سیاستی می‌تواند سرمایه اجتماعی نظام را افزایش دهد و حس مشارکت و همدلی میان مردم و نهادهای رسمی را تقویت کند. در همین رابطه بسیاری از کارشناسان و تحلیلگران سیاسی نیز یکی از عوامل تشدیدکننده بحران‌های اجتماعی در سال‌های اخیر را نبود بستر گفت‌وگو میان مردم و ساختار رسمی می‌دانند و معتقدند اگر مسیر گفت‌وگو باز شود، نارضایتی به زبان انتقاد بدل می‌شود و دیگر نیازی به رفتارهای پرهزینہ نیست.

در همین رابطه، سخنان رئیس قوه قضائیه می‌تواند آغاز مرحله‌ای تازه باشد که در آن تعامل جای تقابل را می‌گیرد. اما برای آنکه صلح و سازش در جرایم امنیتی از سطح شعار فراتر رود، نیاز به چارچوبی دقیق وجود دارد. در ابتدا باید میان جرایم قابل گذشت و جرایم غیرقابل گذشت تمایز قائل شد تا اصل عدالت و امنیت مخدوش نشود. در این میان، نقش قانون‌گذار نیز اساسی است؛ مجلس می‌تواند با اصلاح آیین

دادرسی کیفری، سازوکارهایی برای میانجی‌گری و ارشاد در جرایم خاص پیش‌بینی کند. همچنین، افرادی که قرار است در فرآیند گفت‌وگو و میانجی‌گری شرکت کنند، از روحانیون گرفته تا استادان دانشگاه یا فعالان اجتماعی، باید آموزش‌های لازم را ببینند تا هم اصول حقوقی را بشناسند و هم بتوانند درک درستی از آسیب‌های روانی و اجتماعی افراد داشته باشند. از زاویه اجتماعی، چنین سیاستی می‌تواند به کاهش بار روانی جامعه کمک کند. از سوی دیگر، به نیروهای امنیتی و قضایی هم کمک می‌کند تا تمرکز خود را بر پرونده‌های جدی‌تر و تهدیدهای واقعی‌تر بگذارند. در سطح سیاسی نیز، این سیاست نشان دهنده این است که نظام قضایی ایران به دنبال اصلاح است، نه حذف. این رویکرد، همچنین می‌تواند چهره‌ای منعطف‌تر از ساختار حقوقی ایران در افکار عمومی داخلی و بین‌المللی ترسیم کند.

راهی طولانی اما ضروری

بدیهی است که اجرای چنین سیاستی بدون چالش نیز نخواهد بود. تعیین مرز میان جرم قابل گذشت و غیرقابل گذشت، تضمین بی‌طرفی میانجی‌گران و حفظ حقوق افراد درگیر، از جمله مسائلی است که باید به‌دقت در دستور کار قرار گیرد. اما اهمیت موضوع در آن است که این سیاست، حتی اگر با آزمون و خطا هم همراه باشد، حرکتی در مسیر بلوغ اجتماعی نظام قضایی است. کشورهایی که توانسته‌اند بحران‌های سیاسی و اجتماعی خود را از راه گفت‌وگو و آشتی حل کنند، نه با مماشات بلکه با عقلانیت به ثبات رسیده‌اند. ایران نیز می‌تواند با بهره‌گیری از تجربه‌های بومی مانند شورا‌های حل اختلاف و ظرفیت نهادهای دینی و دانشگاهی، الگوی خاص خود را در عدالت‌ترمیمی بسازد. بر این اساس، سخنان محسنی اژه‌ای را می‌توان فراخوانی به بازنگری در نگاه به عدالت دانست؛ نگاهی که عدالت را نه فقط در مجازات، بلکه در ترمیم می‌بیند. بنابراین، اگر این سیاست با برنامه‌ریزی دقیق و اراده واقعی اجرا شود، هم می‌تواند بخشی از بار قضایی کشور را کاهش دهد و هم مهم‌تر از آن، به بازسازی سرمایه اجتماعی و ترمیم اعتماد ملی کمک کند.

مال کسی را خورده و شاکی خصوصی داشته که بلافاصله بعد از سه روز به منزل دخترشان در شمال رفتند و ایشان را بازداشت کردند درحالی‌که نه تنها این رفتار ضرورتی نداشت بلکه می‌توانست برعکس با مدارای بیشتر تأثیرات مثبتی در جامعه بگذارد. من اگر جای آقای اژه‌ای بودم برای اثبات عزم قوه قضائیه در مسورد اصلاحات واقعی و همین سخن که گفتند از پویش «من می‌بخشم؛ ایران سرزمین صلح» حمایت می‌کنم، درباره برخی از زندانیان ازجمله آقای تاج‌زاده شخصاً مداخله می‌کردم و آن‌ها را از طریق یکی از راهکارهای حقوقی موجود آزاد می‌کردم. چرا باید همیشه کشورهای دیگر را مثال بزنیم که بالاترین مقامات حکومتی مورد انتقادات صریح و تند قرار می‌گیرند و هیچ‌کس توقیف نمی‌شود؟ چرا وقتی که هیچ منع قانون اساسی و شرعی وجود ندارد ایران مثال‌زدنی نباشد تا مردم حسرت جاهای دیگر را نخورند؟

بهار سیاسی عراق

نظامی‌ها و امنیتی‌های عراق اولین کسانی بودند که پای صندوق رای رفتند تا به نمایندگان خود رای دهند

گروه بین‌الملل: امروز یکشنبه، عراق شاهد برگزاری مرحله ویژه‌ای از انتخابات پارلمانی است که به نیروهای نظامی، پلیس و دیگر دستگاه‌های امنیتی اختصاص یافته است. هزاران نفر از این نیروها، از جمله اعضای حشدالشعبی، برای ثبت رای خود به مراکز انتخاباتی در استان‌های مختلف کشور مراجعه کرده‌اند. این اقدام که پیش از آغاز رسمی انتخابات عمومی انجام می‌شود، به نیروهای امنیتی امکان می‌دهد تا در روز اصلی انتخابات بر مسئولیت‌های حفاظتی و امنیتی تمرکز کنند و همزمان در فرآیند دموکراتیک کشور مشارکت داشته باشند. گزارش‌های میدانی حاکی از آن است که مشارکت نیروهای حشدالشعبی در شهرهای بغداد، بصره، دیالی، نینوا و الانبار چشمگیر بوده و روند رأی‌گیری در فضایی آرام و منظم جریان دارد. کمیسیون عالی مستقل انتخابات عراق نیز اعلام کرده که عملیات رأی‌گیری بدون بروز مشکلات جدی امنیتی یا فنی صورت گرفته و حوزه‌ها شاهد نظم قابل توجهی بوده‌اند. تحلیلگران سیاسی حضور گسترده نیروهای حشدالشعبی در انتخابات را نشانه‌ای از پابندی این گروه‌ها به اصول مشارکت مدنی و تعهد به مسیر سیاسی کشور ارزیابی می‌کنند و معتقدند این اقدام می‌تواند بر مشروعیت فرآیند دموکراتیک عراق تأثیر مثبت بگذارد. دومین و آخرین مرحله رأی‌گیری در ششمین دوره انتخابات پارلمانی عراق روز سه‌شنبه ۲۰ آبان برگزار خواهد شد و انتظار می‌رود بیش از ۲۱ میلیون واجد

خاورمیانه

گردش سوریه به غرب احمد الشرع رئیس‌جمهور به دیدار ترامپ رفت

ابوالفضل خدایی

گروه بین‌الملل

رئیس دولت موقت سوریه، احمد الشرع، این هفته برای انجام دیدارهای رسمی با دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده، وارد واشنگتن شد. این سفر پس از شرکت او در اجلاس بین‌المللی آب و هوایی موسوم به «کاپ ۳۰» در برزیل انجام گرفت و اهمیت تاریخی آن به حدی است که کارشناسان آن را نقطه عطفی واقعی در روابط سوریه و آمریکا پس از دهه‌ها خصومت و انزوای بین‌المللی می‌دانند. دیدار رسمی الشرع با ترامپ قرار است در دهم نوامبر در کاخ سفید برگزار شود و تنها یک روز پس از حذف نام وی از فهرست تروریسم آمریکا انجام می‌گیرد، اقدامی که پیش‌زمینه و اهمیت این دیدار را دوچندان کرده است.

این نخستین سفر یک رئیس‌جمهور سوری به آمریکا از زمان استقلال کشور در سال ۱۹۴۶ است و بازتاب تغییرات ژئوپولیتیک و استراتژیک عمیق در روابط دو کشور محسوب می‌شود. سفر الشرع در ادامه ملاقات‌های او با ترامپ در ریاض در مه ۲۰۲۵ و حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل در سپتامبر همان سال انجام می‌شود. کارشناسان معتقدند این دیدار فراتر از یک تعامل دیپلماتیک معمول است و نشان‌دهنده تلاش‌های بلندپروازانه دولت جدید سوریه برای تثبیت مشروعیت بین‌المللی، بازسازی اقتصادی و بازگرداندن حاکمیت کشور از طریق توافق‌های امنیتی منطقه‌ای است.

یکی از اهداف اصلی الشرع در این سفر، رفع کامل و دائمی تحریم‌های فلج‌کننده آمریکا، به ویژه قانون «سزار» سال ۲۰۱۹، است که شدیدترین محدودیت‌ها را بر فعالیت‌های اقتصادی و همکاری‌های بین‌المللی سوریه اعمال می‌کند. این قانون تمامی شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران خارجی را که با دولت سوریه در بخش‌های مختلف همکاری کنند، هدف قرار می‌دهد و در نتیجه مانع اصلی بازسازی کشور محسوب می‌شود. لغو دائمی این تحریم‌ها می‌تواند تغییرات فوری و بنیادینی در اقتصاد سوریه ایجاد کند؛ دسترسی دمشق به سیستم‌های مالی بین‌المللی امکان‌پذیر می‌شود، کسب‌وکارهای خارجی قادر خواهند بود به بخش‌های حیاتی بازگردند و فشارهای تورمی شدید کاهش می‌یابد. الشرع علاوه بر رفع تحریم‌ها، تلاش دارد با جلب سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی، بازسازی زیرساخت‌ها و مسکن پس از جنگ داخلی را سرعت ببخشد. این سرمایه‌گذاری‌ها می‌توانند در حوزه‌های انرژی، ساخت‌وساز، حمل و نقل و فناوری اطلاعات تحول ایجاد کنند و به احیای اقتصاد سوریه کمک نمایند. همچنین، این سفر فرصتی برای الشرع فراهم می‌کند تا سرمایه‌گذاران خارجی را متقاعد کند که سوریه اکنون مسیر همکاری

غیرمتحد جریان دارد؛ برجسته‌ترین این گروه‌ها شامل ائتلاف السیاده به رهبری خمیس الخنجر، حزب تقدم به ریاست محمد الحلبوسی، ائتلاف عزم به رهبری مثنی السامرائی و الحسم الوطنی به رهبری ثابت العباسی هستند. همچنین احزاب کردی با نام‌های شناخته‌شده خود وارد انتخابات شده‌اند؛ از جمله حزب دموکرات به رهبری مسعود بارزانی، اتحادیه میهنی به رهبری بافل طالبانی، جنبش نسل جدید به ریاست شاسوار عبدالواحد، اتحادیه اسلامی کردستان به رهبری صلاح‌الدین بهالالدین و سایر جنبش‌ها و احزاب محلی مانند جنبش تغییر و جماعت اسلامی کردستان.

به این ترتیب، انتخابات ویژه امروز نه تنها فرصتی برای ثبت رأی نیروهای امنیتی است، بلکه نمایانگر پیچیدگی سیاسی و تنوع گروه‌های حاضر در صحنه سیاسی عراق نیز به شمار می‌رود و می‌تواند تأثیر مستقیمی بر تحولات آتی کشور و نحوه شکل‌گیری کابینه و پارلمان آینده داشته باشد.

ترجمه

چهار عامل شکست مذاکرات

ایران و آمریکا قادر به توافق هستند

اندیشکده کارنگی در تحلیلی اشاره کرده است که ایالات متحده و ایران برای موفقیت مذاکرات هسته‌ای باید چهار چالش اصلی را پشت سر بگذارند. اریک لوب، دانشیار دانشکده علوم سیاسی و روابط بین‌الملل در دانشگاه بین‌المللی فلوریدا، این چهار چالش را به‌عنوان عوامل اصلی برهم خوردن مذاکرات قبلی و آغاز جنگ معرفی کرده است: نخست، چرخه بیرحم فشار آمریکا و مقابله ایران که باعث افزایش تنش‌ها و کاهش اعتماد میان طرفین شد. دوم، اختلاف در سبک مذاکرات؛ واشنگتن به دنبال مذاکرات مستقیم و جامع بود، در حالی که تهران تمایل داشت مذاکرات به‌صورت غیرمستقیم و مرحله‌ای پیش برود. سوم، موضع حداکثری آمریکا درباره سطح غنی‌سازی و ذخایر اورانیوم ایران که به موانع اساسی در مذاکرات تبدیل شد. چهارم، تأثیر و دخالت مقامات اسرائیلی و قانون‌گذاران آمریکایی در روند مذاکرات، که پیچیدگی‌های بیشتری ایجاد می‌کرد. وی نوشت: با این حال، حتی پس از توقف مذاکرات و آغاز «جنگ دوازده‌روزه»، درهای دیپلماسی هسته‌ای به‌طور کامل بسته نشد. دونالد ترامپ همچنان به نظر می‌رسید که انگیزه دارد تا وعده‌های انتخاباتی خود در زمینه نهایی کردن توافقات و ترویج صلح در مناطق مختلف، از جمله اوکراین و خاورمیانه، عملی کند. با وجود احتمال از سرگیری خصومت‌ها و تهدید تحریم‌های بازگشتی، ایران لحن خود درباره خروج از NPT و مسلح کردن برنامه هسته‌ای خود را تعدیل کرد. علاوه بر این، ایران در مورد تحریم‌ها و بازرسی‌ها با گروه E۳ و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی وارد بحث‌های دیپلماتیک بیشتری شد. اگر ایالات متحده و ایران بخواهند مذاکرات را از سر بگیرند و به یک توافق دیپلماتیک دست یابند، باید این چهار عامل را به‌طور مؤثر مدیریت کنند. آن‌ها باید چرخه فشار و مقابله را متوقف کنند، چارچوب مذاکرات و مرحله‌بندی آن را از پیش تعیین و توافق نمایند، انعطاف لازم در موضوع غنی‌سازی و ذخایر اورانیوم را نشان دهند و همچنین تأثیر اسرائیل و قانون‌گذاران آمریکایی را کنترل کنند. در نهایت، موفقیت یا شکست مذاکرات بیش از هر چیز به اراده سیاسی و میزان اعتماد میان طرفین بستگی دارد. در صورتی که این عوامل به‌درستی مدیریت شوند، دستیابی به یک توافق هسته‌ای جامع و جلوگیری از بروز جنگ دوباره کاملاً ممکن خواهد بود.

حافظان اصلاحات هستند و جایگزینی فرد اصلح به معنای جلوگیری از تثبیت فساد و سلطه فاسد است. این موضع‌گیری‌ها نشان‌دهنده اختلاف نظر قابل توجه میان جریان‌های سیاسی شیعی است و بر پیچیدگی فضای سیاسی عراق می‌افزاید. با کنار رفتن جریان صدر و همچنین ائتلاف النصر به رهبری حیدر العبادی از رقابت‌ها، گروه‌های شیعی عمدتاً تحت چارچوب «چارچوب هماهنگی» گرد هم آمده‌اند؛ بزرگ‌ترین فراکسیون پارلمانی شیعه که از هشت ائتلاف اصلی تشکیل شده است، شامل ائتلاف دولت قانون، ائتلاف الفتح، العقد الوطنی، ائتلاف نیروهای دولت، ائتلاف الاساس، جنبش حقوق، ائتلاف تصمیم و حزب فضیلت اسلامی می‌باشد. در مقابل، نخست‌وزیر عراق، محمد شیاع السوداني، تصمیم گرفته است به چارچوب هماهنگی نپیوندد و با ائتلاف جداگانه موسوم به «بازسازی و توسعه» وارد انتخابات شود. در میان گروه‌های سنی نیز با وجود تعداد محدود احزاب، رقابت‌ها از طریق ائتلاف‌های

نظرات و هماهنگی بر تحولات منطقه‌ای تثبیت کند.

سفر الشرع همچنین دارای پیامدهای ژئوپولیتیک مهمی است. موقعیت ایران در سوریه پس از این چرخش استراتژیک الشرع با چالش روبه‌رو خواهد شد، زیرا دولت جدید سوریه در تلاش است روابط نزدیک‌تری با واشنگتن برقرار کند و از نفوذ تهران بکاهد. مذاکرات میان آمریکا، سوریه و اسرائیل برای تثبیت مرزها، ایجاد مناطق غیرنظامی و نظارت‌های مرتبط، بخشی از این بازیچنی ژئوپولیتیک است و می‌تواند دهه‌ها تنش در منطقه شام را کاهش دهد. در این میان، سفر الشرع یک مبادله استراتژیک است: همکاری امنیتی، ضدتروریسم و تعهد به ثبات منطقه‌ای در ازای رفع تحریم‌ها و مشروعیت بین‌المللی. موفقیت در این مذاکرات می‌تواند بازسازی اقتصادی سوریه را تسریع کند، امنیت منطقه‌ای را افزایش دهد و جایگاه دمشق را در عرصه بین‌المللی تقویت کند. همچنین، این سفر می‌تواند نقش سوریه در توازن قدرت خاورمیانه و تعاملات بین‌المللی با آمریکا، اسرائیل و دیگر بازیگران منطقه‌ای را تعیین کند. در نهایت، سفر تاریخی احمد الشرع به واشنگتن نه تنها روابط دوجانبه آمریکا و سوریه را تغییر می‌دهد، بلکه آغاز مرحله‌ای جدید در بازتعریف سیاست، اقتصاد و امنیت خاورمیانه است. این سفر نماد چرخش استراتژیک، بازآرایی ژئوپولیتیک و فرصت‌های نوین برای همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای است که پیامدهای آن فراتر از مرزهای دو کشور خواهد بود. بازتاب این تغییرات، از منظر سیاسی و اقتصادی، می‌تواند تصویری تازه از سوریه ارائه دهد: کشوری که پس از سال‌ها بحران و انزوای بین‌المللی، مسیر همکاری، بازسازی و ثبات را در پیش گرفته و به دنبال بازگشت به عرصه جهانی است.

کتابخانه برای همه

نشست خبری دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

آزاده نظری‌بند، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در نشست خبری «کتاب، کتابخوانی و کتابدار» که در آستانه هفته کتاب و کتابخوانی، دیروز در ساختمان مرکزی نهاد برگزار شد، گزارشی از عملکرد دهم‌ماه خود ارائه داد و درباره رویکردهای نهاد کتابخانه‌های عمومی سخن گفت.

کتابخانه برای همه

به گزارش اداره کل روابط عمومی و امور بین‌الملل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، نظری‌بند با اشاره به تعریف رویکردهای جدید نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در آغاز دهه سوم استقلالش، گفت: «این رویکردها با دو جنبه و مفهوم راهبردی، ارتقای تنوع و ارتقای دسترسی در جنبه‌های مختلف تعریف شده است. این جنبه‌ها مختص خدمات نهاد، کاربران، منابع و... است. بر همین اساس اولین رویکرد بازآفرینی نقش سنتی کتابخانه‌ها و تبدیل آن‌ها به مراکز فعال فرهنگی و اجتماعی است. معتقدیم کتابخانه فقط فضای عضویت و امانت کتاب نیست، بلکه باید به فضای زنده برای ارتقای خلاقیت و نوآوری و تعامل فرهنگی تبدیل شود. ما به دنبال افزایش مراکز خدمت‌دهنده هستیم تا کاربران بیشتری را تحت پوشش قرار بدهیم به همین دلیل به جای اینکه بینیم چند کتابخانه داریم می‌بینیم چند نقطه خدمت داریم. رویکرد دیگر ما کتابخانه برای همه است. ما می‌خواهیم کتابخانه‌داری کنیم و مفهوم کتابخانه عمومی را بسط و گسترش دهیم.»

دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی همچنین تمرکز بر تحول دیجیتال و ساختارهای دانایی‌محور را رویکرد دیگر نهاد خواند و گفت: «ما به دنبال ترویج فرهنگ کتابخوانی با تمرکز بر کودکان و نوجوانان هستیم. علاوه بر این، باید کتابخانه‌ها به محلی برای حضور نوجوانان تبدیل شوند و بتوانیم آن‌ها را همانند کودکان جذب کتابخانه‌ها کنیم. نهاد کتابخانه‌ها در حال حاضر ۴۲۲۹ نقطه خدمت در سراسر ایران دارد که از این تعداد، ۲۷۴۱ کتابخانه عمومی و پیشخان در شهرها هستند، ۸۰۰ کتابخانه و پیشخان در روستاها قرار دارند و ۵۰۰ مرکز نیز به کتابخانه‌های سیار اختصاص دارد که ۶۸ دستگاه کتابخانه سیار آن‌ها را پوشش می‌دهد. علاوه بر این، ۱۸۸ سالن مطالعه هم داریم.» دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با بیان اینکه نهاد کتابخانه‌های عمومی ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار عضو فعال در سراسر کشور دارد، آن را ظرفیت دیگر نهاد خواند و گفت: «آمار ۱۴ میلیون هم داریم، اما بیش از ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر اعضای فعال داریم. همچنین ۷ هزار و ۵۰۰ نفر نیروی انسانی در سراسر کشور داریم که می‌تواند به عنوان مروج و تولیدکننده محتوا و نقطه تماس با هموطنان باشند. علاوه بر این، بخش‌هایی را برای ناپنیان، ناشنویان و سالمندان داریم. تمام تلاش ما این است که برای مناطق محروم، نقطه دسترسی ایجاد کنیم.»

توانمندسازی کتابداران

نظری‌بند درباره اقدامات نهاد کتابخانه‌های عمومی در بازه دهم‌ماه فعالیت خود گفت: «بخش مهمی از تمرکز ما، توجه به توانمندسازی کتابداران بوده است. تعداد زیادی از کتابداران بعد از اتمام تحصیلات دانشگاهی، هیچ آموزشی برای کتابداری دریافت نکرده‌اند. بر همین اساس، ۱۰۰ کتابدار در دوره ملی آموزش حضوری دیدند. همچنین دو مدرسه طراحی

منطقه خدمت داشتیم و کتابداران از استان‌های مختلف آمدند و آموزش دیدند. معتقدیم آموزش و توانمندسازی کتابداران می‌تواند منجر به تربیت مربیانی شود که بهتر بتوانند کودکان و نوجوانان را یاری کنند. اقدام دیگر، ارتقای تعاملات بین دستگاهی است. امیدوارم با تعامل خوب شکل‌گرفته بین ما و دولت، مجلس و دیگر نهادها، مشکلات چندین ساله نهاد حل شود. موضوع دیگر، سفرهای استانی است. رویکرد ما کاملاً به منظور ارزیابی روندهای مدیریتی کتابخانه‌ها بوده است. همچنین دیدار و نشست‌های صمیمی با کتابداران داشتیم.» نظری‌بند با بیان اینکه ۲۴ کتابخانه عمومی مورد بازطراحی قرار گرفته است، اظهار کرد: «بازطراحی کتابخانه‌ها بسیار کمک‌کننده است زیرا باعث می‌شود فضا به صورت کاربرپسند و مناسب استقبال از کتابخوان‌ها طراحی شود. فرآیند بازطراحی ۳۲ کتابخانه در ۸ استان هم در دست اقدام است.» او درباره خرید کتاب توسط نهاد کتابخانه‌های عمومی نیز توضیح داد: «یک میلیون و ۲۰۰ هزار کتاب به ارزش ۲۰۰ میلیارد تومان کتاب فراهم شده است. بخشی از این رقم، از طریق خرید بوده و بخشی هم از طریق اهدای کتاب بوده است. باید اشاره کنم که در سال ۱۴۰۴ بودجه خرید استانی کتاب را بیش از ۱۰۰ درصد افزایش دادیم تا استان‌ها بتوانند براساس اقتضانات محلی نیاز خود را فراهم کنند. با این کار، کتابداران براساس نیاز استفاده‌کنندگان خود مبنای انتخاب دارند. قسمت عمده خرید ما به کودک و نوجوان اختصاص داشته است.»

جایزه هم‌خوان

در ادامه نشست، سیامک محبوبی معاون توسعه و ترویج کتاب‌خوانی نهاد کتابخانه‌های عمومی گفت: «هم‌زمان با نمایشگاه کتاب طرحی را برقرار کردیم که براساس آن هر ایرانی می‌توانست بدون هیچ هزینه‌ای عضو نهاد شده و یک کتاب امانت بگیرد. هر کسی که خدمات بیشتر می‌خواست می‌توانست هزینه‌های عضویت بیشتر را بپردازد. هم‌زمان با هفته کتاب، فاز دوم این طرح اجرا خواهد شد و عضویت سراسری در کتابخانه‌های بیشتر در کشور برنامه‌ریزی شده است. مهم‌ترین رویداد ما در هفته کتاب، برنامه ۲۴ آبان است که طی آن جایزه ملی «هم‌خوان»، شامل ۱۲ نشان خرد به کتابداران برتر سراسر کشور اهدا می‌شود. رویکرد ما تقدیر از خدمات است. هم‌چنین مراسم رونمایی از ۳ تقریظ رهبری برای ۳ کتاب «خانوم ماه»، «همسفر آتش و برف» و «تب ناتمام» برگزار خواهد شد.» به گزارش ایسنا، آزاده نظری‌بند در پاسخ به پرسش خبرنگاری درباره ماده‌ای که به نهاد کتابخانه‌ها حق می‌دهد درصورت استتکاف شهرداری از پرداخت سهم نیم‌درصدی می‌تواند از بودجه برداشت کند، گفت: «این ماده وجود دارد اما مسأله این است که نمی‌دانیم درآمد شهرداری چقدر بوده است. در سال ۱۴۰۲ نیز بخشی از درآمدهای شهرداری از این نیم درصد مستثنی شده است. آنچه مورد مسأله است استحصال درآمدهای شهرداری است. شهرداری درآمدهای متنوعی دارد که بخشی شامل نهاد می‌شود و در برآورد درآمد شهرداری و شیوه برداشت دچار مشکل هستیم که امیدوارم با حمایت‌های سازمان‌های قانون‌گذار به ویژه مجلس بتوانیم مبنای محاسبه بهتری برای این سهم پیدا کنیم.»

میراث ماندگار سحابی

روایت اصغر نوری از نقش و اهمیت مهدی سحابی در تاریخ ترجمه ادبی ایران

هفت‌جلدی «در جستجوی زمان از دست‌رفته» اثر مارسل پروست، و هم به‌خاطر ترجمه‌های برجسته‌شان از آثار نویسندگانی مانند سلین. به‌ویژه ترجمه پروست در کارنامه ایشان جایگاه ویژه‌ای دارد؛ زیرا این رمان عظیم و هفت‌جلدی یکی از بزرگ‌ترین آثار تاریخ ادبیات جهان است. ترجمه کامل این رمان، به‌دلیل فرم پیچیده و زبان دشوارش، پیش از سحابی توسط مترجمان دیگر مورد توجه قرار نگرفته بود. اما او با ترجمه این اثر، میراثی ماندگار در زبان فارسی برجای گذاشت. در کنار پروست، ترجمه آثار فردینان سلین نیز از نقاط درخشان کارنامه مهدی سحابی است. سلین تنها یک رمان‌نویس معمولی نبوده، بلکه یکی از بزرگ‌ترین نویسندگان قرن بیستم به‌شمار می‌رود و زبانی بسیار خاص و دشوار دارد، حتی برای فرانسوی‌زبان‌ها. سحابی در سه ترجمه‌اش از سلین، یعنی «مرگ قسطنی»، «دسته دلک‌ها» و «قصر به قصر»، توانست زبان و لحن سلین را در فارسی بازآفرینی کند. سحابی حتی ترجمه کتاب چهارم سلین با عنوان «نمایش افسانه‌ای برای وقتی دیگر» را نیز آغاز کرده بود، اما با درگذشت او، ترجمه نیمه‌تمام ماند. بعدها نشر مرکز از من خواست ادامه ترجمه را انجام دهم؛ نیمی از کار را سحابی ترجمه کرده بود و نیم دیگر را من ادامه دادم. این اثر در سال ۱۴۰۱ توسط نشر مرکز منتشر شد. برای من افتخار بزرگی بود که توانستم در ادامه راه او قدمی بردارم. در میان ترجمه‌های او، آثاری چون «امادام بوواری» و «تربیت احساسات» از فلوریر نیز جایگاه ویژه‌ای دارند. من پیش‌تر نیز برای یادگیری ترجمه، آثار مهدی سحابی را همچون کلاس درس مطالعه

می‌کردم؛ ترجمه‌های او را کنار متن اصلی می‌گذاشتم و سطر به سطر پیش می‌رفتم. این تجربه بسیار آموزنده بود. البته این روش را برای یادگیری از مترجمان بزرگی مانند نجفی، رضا سیدحسینی و منوچهر بدیعی نیز به کار برده‌ام. اما زمانی که ترجمه نیمه‌تمام سحابی از سلین را ادامه می‌دادم، با دقتی تازه‌تر به سبک او نگاه کردم و متوجه شدم چقدر مترجمی دقیق

از قله‌های ترجمه ادبی

اصغر نوری در گفت‌وگو با اینتا درباره اهمیت مهدی سحابی در تاریخ ترجمه ایران می‌گوید: «مهدی سحابی یکی از قله‌های ترجمه ادبی در ایران است. این جایگاه، هم به‌خاطر کارنامه درخشان و ترجمه رمان‌های بسیار مهمی است که به فارسی برگردانده‌اند، از جمله ترجمه

سریال خارجی

۱۰۰ از ۱۰۰

سریال پلوریوس با انتشار دو قسمت بالاترین امتیاز را به خود اختصاص داد

ساخته است. در واقع پلوریوس در خلق تجربه‌ای کاملاً متفاوت از هر سریالی که پیش‌تر دیده‌اید موفق است؛ نمایشی که هرچه کمتر درباره‌اش از قبل بدانید، لذت تماشایش بیشتر می‌شود. در کنار وینس گیلیگان، نویسندگانی چون گوردون اسمیت، آلایسون تالاک، آرل لوین، ورا بلاسی، جن کارول و جانی گومز اثری واقعاً خاص و منحصر‌به‌فرد آفریده‌اند.

تنها دو قسمت از سریال علمی‌تخیلی «پلوریوس» منتشر شده است؛ اما تعداد زیادی از منتقدان و بینندگان از همین حالا آن را بهترین سریال سال می‌دانند. این سریال جدیدترین اثر وینس گیلیگان، خالق بریکنگ بد و «بهتره با سال تماس بگیري»، محسوب می‌شود. این سریال با بازی ری سیهون در نقش اصلی، که قبلاً با گیلیگان در سریال «بهتره با سال» تماس‌گیری از شبکه‌ای اسپس همکاری داشته است، ساخته شده است. اپل ساخت دو فصل از این سریال را برای اپل تی‌وی پلاس سفارش داده است «پلوریوس» نامی که برای محصول خالق یکی از پرطرفدارترین سریال‌های معاصر انتخاب شده ریشه در لاتین دارد و به‌تنهایی معمولاً به‌صورت بخشی از عبارت معروف «E pluribus unum» به‌کار می‌رود که به‌معنای «از میان بسیار، یکی» است. کسی چه می‌داند شاید وقتی ساخت چنین داستانی با این مضمون به یکی از برترین کارگردانان دو دهه اخیر سپرده می‌شود، باید به زودی شاهد تحقق تمام یا بخشی از اتفاقات آن در دنیای امروز باشیم.

امتیاز سریال «پلوریوس» بر اساس ۲۰ نقد در «متاکریتیک» حدود ۸۵ درصد و در «راتن تومیتوز» بر اساس ۲۷ نقد، ۱۰۰ درصد است. امتیاز کنونی آی‌ام‌دی‌بی تغییر می‌کند ولسی حداقل تا زمان انتشار این مطلب، ۹۰.۱ و ۱۰ بوده است. این نقدها به مرور و با بخش قسمت‌های بیشتر، تکمیل می‌شود.

واکنش‌های اولیه نسبت‌به این سریال بسیار مثبت هستند و تعداد زیادی از بینندگان می‌گویند اثر جدید گیلیگان جوایز بسیار زیادی به‌دست خواهد آورد. تعدادی از بینندگان قسمت‌های ابتدایی «پلوریوس» را از بهترین و حیرت‌انگیزترین قسمت‌های افتتاحیه سریال‌ها می‌دانند و نقش‌آفرینی ری سیهورن را عالی توصیف می‌کنند.

وینس گیلیگان می‌گوید در ده سال گذشته نمی‌توانست سریالی مانند «پلوریوس» بسازد؛ چراکه این مهم‌ترین اثری است که تاکنون

عجایب الغرایب

وقتی یک پلنفرم برای پخش یک **رنالیتی شو** راه اندازی می شود

قیمت اشتراک آن است که ماهانه ۹۹ هزار تومان تعیین شده. این رقم اگرچه تقریباً نصف سایر پلنفرم‌های بازار است، اما فقط برای یک محصول اختصاصی هزینه می‌شود. بنابراین با انتشار هفتگی رنالیتی‌شوی «بازمانده»، کاربران این پلنفرم به طور تقریبی می‌توانند ماهانه تنها ۴ قسمت از آن را تماشا کنند و باید برای تماشای آنلاین هر قسمت آن، حدود ۲۵ هزار تومان هزینه اشتراک پرداخت کنند. این در حالی است که پلنفرم آپرا به‌عنوان سایت تک‌فروشی محصولات نمایش خانگی، کیفیت‌های مختلف هر قسمت از سریال‌های خانگی را بین ۱۵ تا ۲۵ هزار تومان عرضه می‌کند و رقم ۲۵ هزار تومان، متعلق به کیفیت بلو-ری است. به عبارت دیگر، دانلود ۴ قسمت از یک سریال نمایش خانگی با کیفیت خوب ۱۰۸۰p از آپرا، مجموعاً ۲۲ هزار تومان هزینه روی دست کاربر می‌گذارد، ولی تماشای همین تعداد قسمت از رنالیتی‌شوی «بازمانده» حدود ۲۵ هزار تومان بیشتر آب می‌خورد! جالب آن که آپرا امکان دانلود محصولات و تماشای آن روی هر دستگاهی را به تماشاگر می‌دهد، ولی این امکان در پلنفرم‌های اشتراکی نظیر بازماندین وجود ندارد.

نکته عجیب دیگر آن که طولانی‌ترین پلن اشتراک طراحی‌شده برای این پلنفرم، اشتراک ۵ ماهه است که با ذکر عنوان «پکیج کل فصل» به فروش می‌رسد. به نظر می‌رسد عوامل سازنده برنامه، در شرایطی ادعای ادامه راه این پلنفرم بعد از پایان «بازمانده» را مطرح می‌کنند که حتی اشتراک طولانی‌تر از فصل اول این برنامه را نیز نمی‌فروشند!

رنالیتی‌شوی «بازمانده» که بر اساس زمان‌بندی ۵ ماهه انتشار، احتمالاً حدود ۲۰ قسمت خواهد داشت، از اوایل زمستان ۱۴۰۳ وارد مرحله ضبط شد و پخش آن تاکنون که نزدیک به یک سال از آن زمان می‌گذرد، به تعویق افتاده است. در حالی که در ابتدا اعلام می‌شد این مسابقه از طریق یکی از پلنفرم‌های داخلی برای پخش در شبکه نمایش خانگی عرضه خواهد شد، به نظر می‌رسد سازندگان برای پخش این اثر با پلنفرم‌های نظیر فیلمبو و فیلم‌نت به توافق نرسیده‌اند که در نهایت به فکر راه‌اندازی یک پلنفرم اختصاصی افتاده‌اند.

این برای نخستین‌بار نیست که یک پلنفرم به صورت رسمی برای نمایش تنها یک اثر راه‌اندازی می‌شود. پیش از این سازندگان سریال «شهرزاد» پلنفرم لوتوس‌یلی را برای نمایش این اثر و سازندگان فیلم سینمایی «رستخیز» پلنفرم هلال‌چنل را برای نمایش این آثار راه‌اندازی کرده بودند. لوتوس‌یلی بعدها به «شیدا» ری‌برند شد و به انتشار محصولات متنوع و جدیدی پرداخت، ولی هلال‌چنل همچنان به فروش اختصاصی فیلم «رستخیز» به چند زبان می‌پردازد.

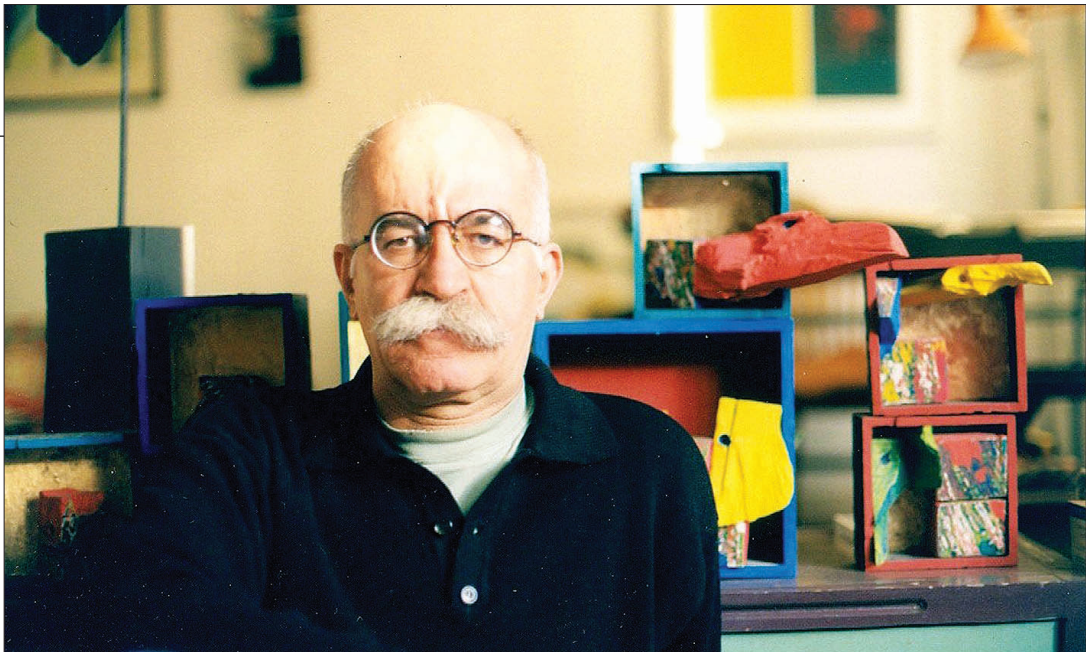
در نقطه مقابل سریال «شهرزاد» که به علت برخورداری از دنبال‌کنندگان بسیار بیشتر، موفق به بالا آوردن یک پلنفرم اختصاصی شدند، رنالیتی‌شوی «بازمانده» قرار می‌گیرد که بعید است بتواند چنین نقشی را برای پلنفرم بازماندین ایفا کند. این اتفاق خصوصاً به علت بی‌نظمی‌ها، بدقولی‌ها و شکست چند پلنفرم جدید در سال‌های اخیر دور از ذهن به نظر می‌رسد؛ چراکه بسیاری از تماشاگران اعتمادی به پلنفرم‌های جدید ندارند.

نگاهی به خروجی پلنفرم جدید «بازماندین» که به‌صورت اختصاصی برای پخش یک رنالیتی‌شو راه‌اندازی شده است، نشان می‌دهد تماشای هر قسمت از «بازمانده» در پلنفرم اختصاصی‌اش از خرید نسخه دانلودی سریال‌های خانگی هم گران‌تر درمی‌آید!

در شرایطی که بسیاری از علاقمندان به محصولات صنعت نمایش خانگی، از تعدد پلنفرم‌های اشتراکی وی‌اودی گلایه دارند و یکی از پرکارترین پلنفرم‌ها اقدام به رایگان کردن اشتراک خود در بستر اینترنت مخابرات کرده است به تازگی بازیگر جدیدی ورود خود را به این بازار اعلام کرده که با نمایش تنها یک محصول اختصاصی، کمتر از رقبا کاربران را به خریداری اشتراک ترغیب می‌کند.

این پلنفرم با عنوان «بازماندین» که برای نخستین بار روز دوشنبه ۱۲ آبان‌ماه توسط سازندگان رنالیتی‌شوی «بازمانده» معرفی شد، قرار است پلنفرم اختصاصی انتشار این برنامه باشد که به‌عنوان «نسخه ایرانی یکی از بزرگ‌ترین‌ترین و پرطرفدارترین رنالیتی‌شوهای جهان» معرفی می‌شود. پلنفرم بازماندین که رسماً آغاز به کار کرد، زمان انتشار اولین قسمت این برنامه را روز پنجشنبه ۲۲ آبان‌ماه اعلام کرده است. برای اولین بار است که یک پلنفرم با ساخت یک برنامه اینچنین کار خود را آغاز می‌کند. یعنی به‌طور اختصاصی برای یک رنالیتی‌شو یک پلنفرم راه‌اندازی شده است که در ایران و آن هم با وجود چندین پلنفرم شکست‌خورده و ورشکسته این کار یعنی تولید تنها یک برنامه پر هزینه کاری عجیب غریب به نظر می‌رسد که از حالا می‌توان پیش‌بینی کرد، آینده این پلنفرم چه خواهد شد. آن هم در کشور ما که بدون اجرای حق کپی‌رایت می‌توان به راحتی به هر برنامه و هر سریالی دسترسی داشت.

در بخشی از گزارش سایت رها آمده است: بازماندین در گام نخست رومانی، تنها دو فیلم مستند و یک فیلم درام خارجی دارد که همگی آن‌ها در زیر‌ژانر بقا ساخته شده‌اند و قرار است حال‌وهوای رنالیتی‌شوی «بازمانده» را نشان دهند. در انتهای یکی از این آثار، جمله «فیلم‌های دوبله دیگر در وسایت تاینی‌موویز» شنیده می‌شود! در خبر آغاز این رنالیتی‌شو با اجرای مهران غفوریان و سیامک انصاری آمده بود: «نخستین قسمت از فصل اول «بازمانده» کاری از سعید طالبی روز پنجشنبه (۲۲ آبان ماه)، به‌صورت انحصاری در پلنفرم «بازماندین» منتشر خواهد شد. پخش قسمت نخست رایگان و تنها با ثبت‌نام در پلنفرم انجام می‌شود. «بازماندین» علاوه بر پخش انحصاری این رنالیتی‌شوی بزرگ، به‌زودی میزبان انتشار اختصاصی سریال‌های دست‌اول جهانی (با مجوز رسمی پخش و دوبله اختصاصی) و تولیدات داخلی خود نیز خواهد بود. اجرای فصل نخست «بازمانده» را سیامک انصاری و مهران غفوریان بر عهده دارند. «بازمانده» با نام انگلیسی Survivor همه ساله در کشورهای مختلف از جمله آمریکا، ایتالیا، استرالیا، فرانسه، سوئد، یونان و ترکیه بین دو تیم متشکل از سلب‌یتی‌ها و داوطلبان برگزار می‌شود و به عنوان «بزرگ‌ترین و پرطرفدارترین مسابقه تلویزیونی در جهان» شناخته می‌شود. با این همه، نکته عجیب و مهم درباره پلنفرم بازماندین

دید. همان‌گونه که دریابندری در ترجمه از زبان انگلیسی، سبک نویسندگان را بازآفرینی می‌کرد، سحایی نیز در ترجمه از زبان فرانسه همین کار را انجام داد. ترجمه‌های هر دو، چنان است که گویی نویسنده اصلی اثر را به فارسی نوشته است. من داستان‌های مهدی سحایی را نیز خوانده‌ام. به نظرم او می‌توانست نویسنده‌ای پرکارتر و بزرگ‌تر از آنچه امروز می‌شناسیم باشد. در داستان‌هایش می‌توان شباهت‌هایی با انتخاب‌هایش در ترجمه دید. اما چون ترجمه حرفه‌ای زمان و تمرکز زیادی می‌طلبد، شاید فرصتی برای پرداختن بیشتر به نویسندگی نداشت. با این حال، آثار داستانی‌ای که از او منتشر شده، نشان می‌دهد استعداد نویسندگی بالایی داشته است.» به گفته نوری از نظر تبار فکری، مهدی سحایی دنباله‌رو نسل مترجمانی بود که در کنار دقت زبانی، رویکردی پژوهش‌گرانه و مسئولانه نسبت به ترجمه داشتند و در ادامه می‌گوید: «سحایی در جوانی برای تحصیل سینما به ایتالیا رفت، اما تحصیلاتش را نیمه‌تمام گذاشت و مدتی در کشورهای مختلف اروپایی فعالیت داشت. پس از بازگشت به ایران، به روزنامه‌نگاری و عکاسی خبری پرداخت. همکارانش از او به‌عنوان روزنامه‌نگاری جسور و پژوهش‌گر یاد می‌کنند، به‌ویژه در سال‌های پراشتاب پیش و پس از انقلاب. پس از مدتی از کار روزنامه‌نگاری را کنارگیری کرد و تمرکزش را بر ترجمه گذاشت. سحایی مترجمی پژوهش‌گر بود. او نه‌تنها از فرانسه، بلکه از زبان‌های ایتالیایی و انگلیسی نیز ترجمه کرده است. با روحیه‌ای پژوهش‌گرانه، در ادبیات جهان جست‌وجو می‌کرد تا نویسندگانی را بیابد که آثارشان هنوز به فارسی ترجمه نشده، اما ارزش ادبی بالایی دارند. گاهی نیز نویسندگان تازه‌نفس را معرفی می‌کرد. این رویکرد پژوهشی از جنبه‌های ارزشمند کار اوست.»

است. او همیشه به معنا وفادار است و بدون کم‌وکاست آن را منتقل می‌کند، در حالی که سبک نویسنده اصلی را نیز در فارسی بازآفرینی می‌کند. ترجمه‌های او بازآفرینی کامل‌اند، نه صرفاً برگردان لفظی.»

بازآفرینی سبک نویسندگان گوناگون

اصغر نوری در ادامه افزود: «ویژگی مهم دیگر در کارنامه سحایی این است که در همه آثارش بازآفرینی سبک نویسنده را می‌بینیم. اگر ترجمه‌های او از نویسندگان مختلف مانند استاندال، فلور و سلین را کنار هم بگذاریم، با اثرهای کاملاً متفاوت فارسی رویه‌رو می‌شویم. خودش در مصاحبه‌ای گفته بود: مترجم سبک ندارد؛ مترجم باید سبک نویسنده را در فارسی بازآفرینی کند. یعنی مترجم در آثار مختلف نباید شبیه هم باشد، زیرا نویسندگان اصلی نیز سبک‌های متفاوتی دارند. سحایی از معدود مترجمانی بود که به معنای واقعی این اصل را در کار خود پیاده کرده بود؛ در هر کتاب، با توجه به سبک نویسنده، رویکرد زبانی و نحوی متفاوتی انتخاب می‌کرد. زبان فارسی در ترجمه‌های سحایی متناسب با حال‌وهوای نویسنده است؛ جمله‌بندی، لحن و سطح زبانی هر کتاب دقیقاً متناسب با فضای اثر اصلی انتخاب شده است. وقتی متن فرانسوی را می‌خوانیم، می‌بینیم چقدر انتخاب‌های زبانی سحایی درست و نزدیک به لحن نویسنده است. در ترجمه‌های سحایی، مثلاً در آثار فلور مانند «تربت احساسات»، با زبانی آرام، کلاسیک و هماهنگ رویه‌رو می‌شویم؛ اما در ترجمه سلین با زبانی تند و گفتاری مواجهیم. این تفاوت‌ها نشان می‌دهد که او در ترجمه اثر هر نویسنده، زبان ویژه آن نویسنده را در فارسی خلق کرده است. پیش از او چنین ویژگی‌هایی را در کارهای نجف دریابندری می‌توان

در این مجموعه اخترشناسان سیگنال فرازمینی حاوی دستورالعمل ژنتیکی دریافت می‌کنند که منجر به انتشار ویروسی می‌شود و انسان‌ها را به یک ذهن جمعی خوش‌حال و هماهنگ تبدیل می‌کند. سریال «پلوریوس» داستان کارول استورکا، نویسنده رمان‌های عاشقانه را دنبال می‌کند که در بازگشت به شهرش شاهد آشوب و مرگ هلم، شریکش است و متوجه می‌شود که او و ۱۱ نفر دیگر به‌ظاهر مضمون مانده‌اند، اما ذهن جمعی قصد جذب آن‌ها را دارد.

در واقع در این مجموعه می‌توانید جهانی را تصور کنید که در آن همه خوشحالند نه از روی فریب و اجبار بلکه واقعا شاد و خوشبختند و هیچ استرس و ترسی وجود ندارد و فقط یک نفر است که حس می‌کند چیزی درست نیست. این همان دنیایی است که «پلوریوس» به تصویر می‌کشد، دنیایی شاد و کامل که غیر واقعی است. البته همه چیز تنها به‌ظاهر جذاب است. هیچ گوستخواری وجود ندارد، طرفداران حقوق حیوانات همه جا هستند، امکانات به‌طور مساوی تقسیم شده است و گارسون رستوران هم پشت فرمان هواپیما می‌نشیند

و خلبانی می‌کند. آدم‌ها یکی شده‌اند، کسی از دیگری برتری ندارد و انسان‌های مبتلا به ویروس کهکشانی در حافظه یکدیگر شریک هستند. گیلیگان با ایده یک‌دست‌سازی جامعه، فضای کمونیستی را در اثرش نشر می‌دهد، جایی که قرار است کنترل جامعه را با یک ویروس در دست بگیرند. اما به مرور مشخص می‌شود که نوعی بیماری همه‌گیر در حال تأثیرگذاری بر روی انسان‌هاست. شهر وارد قرنطینه می‌شود، دقیقاً همان چیزی که در طاعون وجود داشت، با این حال ویروس جدید متفاوت عمل می‌کند و در کنار فلج کردن نوعی خوشحالی ترسناک را رقم می‌زند. «کارل» مشتاق است که بفهمد چه چیزی او را از دیگران متمایز کرده است. به همین دلیل شروع به گشت‌زنی در شهر برای یافتن سرخ می‌کند. در جست‌وجوی پاسخ او تا حد مرگ خود را خسته می‌کند تا راهی برای بازگرداندن جهان به شکلی که بود پیدا کند.

منتقد هالیوود ریورتر درباره این مجموعه نوشته است: سریال «پلوریوس» از همان دو قسمت اول، پرده از دنیایی می‌کشد که در آن لب‌خندها، نشانه‌ای از تهی بودن‌اند.

منتقد سایت راجر ایبرت دات کام نوشته است: این سریال را می‌توان رویداد تلویزیونی سال نامید. سریال با فضای نوآور و علمی‌تخیلی، به‌جای قهرمان‌های سنتی، سراغ زنی رنج‌دیده رفته که از خوشی مصنوعی متنفر است.

ورایتی هم درباره این سریال نوشته است: «پلوریوس» را باید به‌عنوان بازگشت باشکوه وینس گیلیگان به ژانر علمی‌تخیلی توصیف کرد. ری سیپهورن «بزرگ‌ترین بوم نقاشی بازیگری‌اش» را در این سریال پیدا کرده و نقش کارول را با ظرافتی خیره‌کننده ایفا می‌کند. منتقد تایمز در این‌باره نوشته است: حرکتی جسورانه از وینس گیلیگان. او بار دیگر اثری تلویزیونی خلق کرده که به‌طریقی اعتبارآورد تماشاگر را درگیر می‌کند؛ سریالی که همچون بهترین آثار علمی‌تخیلی، نه‌تنها درباره دنیایی وسیع و شخصیت‌های درون آن است، بلکه در عمق خود به پرسش‌گری، چالش با مفاهیم و تأمل درباره ایده‌ها می‌پردازد.

«پلوریوس» به جای اینکه مخاطب را با صحنه‌های تکراری آخرالزمانی و کشتارهای فراگیر سرگرم کند یک بحران روانشناختی عمیق را به تصویر می‌کشد، جایی که در آن قهرمان قصه با تاریکی‌های درونی و تجربه‌های شخصی رویه‌رو است و این همان چیزی است که مانع از ابتلایش به ویروس خوشحالی شده است. در واقع سریال به وضوح نشان می‌دهد که تنفر و نارضایتی می‌تواند تبدیل به موتور محرکه‌ای برای ادامه زندگی باشد.

این اصلاح را مقابله با مهریه‌های نجومی و سوء‌استفاده‌های مالی می‌دانند. از نظر آنان، مهریه باید نشانه احترام و محبت باشد، نه ابزاری برای کسب درآمد. برخی زنان بلافاصله پس از عقد مهریه را به اجرا می‌گذارند و آن را به منبع درآمد تبدیل می‌کنند. حذف ضمانت کیفری از نگاه موافقان، موجب ترویج مهریه‌های معقول و بازگشت به فلسفه واقعی ازدواج خواهد شد. علاوه بر این، طرفداران طرح به جنبه اجرایی آن اشاره دارند؛ زیرا بسیاری از زندانیان مهریه بدهی‌های اندکی دارند و نگهداری آنان هزینه‌بر بی‌نتیجه است. استفاده از سامانه‌های نظارت الکترونیکی و روش‌های مدنی، هم موجب کاهش ازدحام زندان‌ها و هم تسریع در رسیدگی به پرونده‌های قضایی می‌شود. در مقابل، مخالفان هشدار می‌دهند که حذف ضمانت کیفری، توازن حقوقی میان زن و مرد را برهم می‌زند و پشتوانه مالی زنان را تضعیف می‌کند. به باور آنان، مهریه تنها سنتی مذهبی نیست بلکه ابزاری برای امنیت اقتصادی زنان است. همچنین برخی فقها این اقدام را مغایر با روح شرع دانسته و تأکید کرده‌اند که هیچ محدودیتی برای مهریه در اسلام وجود ندارد. منتقدان پیشنهاد می‌کنند در صورت حذف ضمانت حبس، سازوکارهایی مانند بیمه طلاق یا مشارکت در اموال زوجین جایگزین شود تا حمایت مالی از زنان تداوم یابد.

محیط زیست

مرگ خوزستانی‌ها

۱۵۰۰ خوزستانی بر اثر آلودگی هوا جان خود را از دست دادند

خوزستان در سال گذشته فقط دو روز هوای پاک دید. در طول همین بازه‌ی یک‌ساله، ۱۶۲۴ نفر از شهروندان استان بر اثر آلودگی هوا جان خود را از دست دادند و هزینه‌ی تحمیل‌شده به سیستم بهداشت و درمان خوزستان به رقم چشمگیر ۴۲۷ میلیون دلار رسید.
آمار دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز نشان می‌دهد که تنها در مهرماه بیش از ۲۲ هزار نفر به دلیل مشکلات تنفسی، قلبی و چشمی به مراکز درمانی مراجعه کرده‌اند. اهواز، دشت آزادگان و هویزه تقریباً در تمام ماه‌های اخیر در محدوده‌ی «ناسالم برای همه گروه‌ها» قرار داشتند و شاخص ذرات معلق کمتر از ۲.۵ میکرون در بسیاری از روزها از عدد ۱۵۰ عبور کرده است. بیمارستان‌ها مملو از بیماران تنفسی‌اند و تعطیلی مدارس، تنها واکنش موقتی به این وضعیت بحرانی بوده است. کارشناسان محیط‌زیست، منشأ آلودگی را ترکیبی از عوامل طبیعی و انسانی می‌دانند: گردوغبار برخاسته از بیابان‌های مرزی، آتش‌سوزی در تالاب هورالعظیم و سوزاندن بقایای نیشکر و شلتوک. گزارش‌های رسمی نشان می‌دهد که آتش‌زدن مزارع نیشکر و شلتوک به‌ویژه در ماه‌های برداشت، یکی از عوامل اصلی تشدید آلودگی است. صنایع نفت، گاز، فولاد و نیشکر نیز با انتشار آلاینده‌های صنعتی و احراق ناقص سوخت‌ها به این بحران دامن می‌زنند. در همین حال، شهرداری اهواز اعلام کرده است که درآمد سال ۱۴۰۴ این نهاد به‌دلیل تعطیلی‌ها و کاهش فعالیت‌های شهری ناشی از آلودگی هوا، حدود ۳۰۸ همت کاهش یافته است. طرح زوج و فرد خودروها در کیانپارس، خرید اتوبوس‌های جدید و کاشت درخت در کمربند سبز اهواز، بخشی از برنامه‌های کاهش آلودگی عنوان شده است؛ اما کارشناسان می‌گویند تا زمانی که کانون‌های گردوغبار و منشأ آلودگی‌های صنعتی مهار نشوند، این اقدامات تنها مُسکن موقتی‌اند. مهدی رهنما، مدیر سابق پژوهشگاه هوشناسی و علوم جوی، علت اصلی وضعیت فعلی را در تلاقی تغییرات اقلیمی و مدیریت ناکارآمد منابع آب می‌داند. او به می‌گوید: «در سال گذشته، عراق و ایران یکی از خشک‌ترین سال‌های شصت سال اخیر را تجربه کردند و کاهش شدید بارش در ترکیه و عراق باعث شد تالاب‌های مرزی ازجمله هورالعظیم خشک شوند. این اراضی خشک، با وزش هر باد ملایم، به منبع تولید ریزگرد تبدیل می‌شوند.» رهنما تأکید می‌کند که «تنها راهکار موجود در کوتاه‌مدت، دیپلماسی محیط‌زیستی است؛ ایران باید با عراق و ترکیه در زمینه تثبیت کانون‌های گردوغبار و تأمین آب تالاب‌ها همکاری کند. بدون همکاری منطقه‌ای، مهار این بحران ممکن نیست.»

ناکارآمدی در حمل‌ونقل و ترافیک: سه ساعت تلف‌شدن وقت تهرانی‌ها

حمل‌ونقل عمومی یکی دیگر از حوزه‌هایی است که در دوره زاکانی با رکود مواجه شده است. سید جعفر تشکری‌هاشمی، رئیس کمیسیون عمران و حمل‌ونقل شورای شهر تهران، در صحن شورا و در گفت‌وگو با رسانه‌ها بارها هشدار داده است که سیاست‌های نادرست و نگاه کوتامدت مدیران شهری، منابع محدود شهر را صرف پروژه‌های غیراولویت‌دار کرده و مشکلات اصلی پایتخت در ترافیک و حمل‌ونقل پابرجا مانده است.

او گفت که: «(۶ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان برای توسعه و بهربرداری مترو در بودجه پیش‌بینی شده، اما فقط ۱۱ درصد آن تحقق یافته است. در مقابل، شهرداری با افتخار از اجرای پروژه‌های کم‌اهمیت خبر می‌دهد. همان‌طور که عقب‌ماندگی در پروژه‌ها بد است، جلو افتادن بدون اولویت‌سنجی هم به همان اندازه خطرناک است. مدیریت شهری باید تعادل و برنامه‌محوری داشته باشد.»

او یادآور شد: «در گذشته تهران بیش از ۶ هزار اتوبوس فعال داشت، خطوط تندرو جدا از سایر مسیرها بودند و شهروندان از ایمنی و آسایش ناوگان رضایت داشتند. حمل‌ونقل عمومی باید سریع، راحت و ایمن باشد؛ با دسترسی آسان و فاصله‌ی کوتاه تا ایستگاه‌ها، تغییر رفتار شهروندان با وعده و سخنرانی حاصل نمی‌شود، بلکه نیازمند عملکرد درست مدیران است.»

به اعتقاد او؛ «روزانه چندین ساعت از عمر هر شهروند در ترافیک هدر می‌رود. شهرداری قراردادهای متعددی برای خرید تاکسی و خودروهای برقی بسته، اما بدون تأمین منابع مالی، این طرح‌ها روی کاغذ می‌مانند. مدیران بی‌تجربه و کم‌بازده آسیب جدی به شهر می‌زنند.»

تناقض در سیاست‌های فرهنگی: ممنوعیت شجریان، مجوز برای کنسرت انقلاب

علیرضا زاکانی در حوزه فرهنگ نیز گرفتار تصمیمات تناقض‌آمیز شده است. تابستان گذشته قرار بود همایون شجریان و گروهش کنسرتی خیابانی در میدان آزادی برگزار کنند؛ رویدادی که می‌توانست فضای شاد و امیدوارانه‌ای در شهر ایجاد کند. اما شهرداری تهران با بهانه‌هایی چون عدم نصب لوگوی شهرداری یا نگرانی در‌باره مدیریت جمعیت، مانع اجرای این کنسرت شد و حتی اجازه نداد تجهیزات وارد محل شوند. در نهایت شجریان اعلام کرد که به برخی کارشکنی‌ها امکان اجرای کنسرت وجود ندارد.

در مقابل، تنها چند ماه بعد شهرداری با بسوق و کرنا اعلام کرد که ارکستر سمفونیک تهران و پنج خواننده یاپ در میدان انقلاب کنسرت خیابانی رایگان برگزار خواهند کرد. کل میدان انقلاب به صحنه‌ای بزرگ تبدیل شد و پس از اجرای ارکستر، هر خواننده به نوبت قطعات شاد خود را اجرا کرد. این رویداد همراه با رونمایی از مجسمه شاپور دوم ساسانی برگزار شد و از حمایت کامل شهرداری بهره برد. تناقض میان لغو کنسرت شجریان و اجرای کنسرت میدان انقلاب نشان می‌دهد که اولویت‌های فرهنگی شهرداری نه بر اساس نیازهای شهروندان بلکه طبق معیارهای سیاسی و سلیقه‌ای تعیین می‌شود.

مصوب دولت و شورای عالی شهرسازی، تهران را استثنا می‌داند. او حتی گزارش ارائه‌شده توسط این نهاد را ناقص و معیوب خواند و تأکید کرد که اجازه صحبت در جلسه نیافته است.

اما مخالفان او می‌گویند که گزارش سازمان پایش تنها شفاف‌کننده وضعیت مدیریت شهری بوده و زاکانی برای پنهان کردن تخلفات، این نهاد را غیرقانونی اعلام کرده است. اقراریان گفت که شهردار نمی‌تواند قانون را به میل خود تفسیر کند و اتهام‌زنی به شورا، راه فرار از پاسخگویی نیست.

وضعیت اسفناک نظافت و پسماند

اما اختلاف با زاکانی به ماجرای تشکیل سازمان پایش محدود نمی‌شود. یکی از آشکارترین پیامدهای ضعف مدیریتی در دوره زاکانی، نابسامانی شدید در خدمات شهری است. ناصر امانی، عضو شورای شهر تهران، می‌گوید: «از سال اول این دوره مدیریت شهری، برنامه‌های مربوط به نظافت دست‌خوش تغییر شد و قرار بود اصلاح شود، اما مشاهدات میدانی نشان می‌دهد اصلاحی صورت نگرفته است؛ در حالی که شورای شهر بودجه قابل‌توجهی برای این حوزه اختصاص داده است.» امانی اردیبهشت‌ماه اسمال با انتشار تصاویر و فیلم‌هایی از وضعیت نظافت شهر تأکید کرد: «مردم با دیدن این تصاویر ما را قضاوت می‌کنند. آیا این چهره‌ی شهر تهران، دوست‌داشتنی است؟ چرا در دیگر شهرها معابر تمیز است، اما در تهران، وسط روز سطل‌های زباله پر و سرریز شده‌اند؟»

امانسی در گفت‌وگوهای دیگر خود نیز هشدار داده بود که کمبود نیروی انسانی در بخش پاکبانی، این وضعیت را وخیم‌تر کرده است. به گفته‌ی او، در ماه‌های اخیر با بازگشت اتباع خارجی به کشورشان، نیروی انسانی پیمانکاران در برخی مناطق تا ۸۰ درصد کاهش یافته است؛ به‌گونه‌ای که برخی پیمانکاران تنها با چند نفر نیرو کار می‌کنند. او تأکید کرد: «اگر قرار است نیروی ایرانی جایگزین شود، باید حقوق واقعی پرداخت شود. با پیشنهاد ۱۸ تا ۲۰ میلیون تومان هم داوطلب کافی وجود ندارد.»

تعداد زباله‌گردها، به‌ویژه کودکان و نوجوانان، در سطح شهر به شدت افزایش یافته و این افراد پس از جستجو در مخازن، سطل‌ها را واژگون کرده و زباله‌ها را روی زمین رها می‌کنند. نتیجه، بوی تعفن و افزایش موش‌ها و حیوانات موذی در معابر است؛ مشکلی که نه‌تنها وجهه پایتخت را خدشه‌دار کرده بلکه سلامت عمومی را تهدید می‌کند. جالب آن‌که معاون خدمات شهری شهرداری وعده داده بود با تصمیم قرارداده‌ها و اصلاح روش‌ها، کیفیت نظافت ارتقا یابد، اما گزارش‌های میدانی و اعتراضات شهروندان عکس این موضوع را نشان می‌دهد.

ضعف مدیریت در حوزه پسماند و رفت و روب حتی باعث مرگ چهار پاکبان به دلیل عدم رعایت ایمنی شد. ناصر امانی اعلام کرد که پاکبانان بدون لباس ایمنی و به‌صورت فشرده در یک وانت بار در کنار بزرگراه پرسرعت سوار شده بودند و برخورد یک خودرو باعث مرگ آنان شد. او گفت علی‌رغم تذکره‌های مکرر به شهرداری، این بی‌مبالایی‌ها ادامه دارد و حتی تلاش می‌شود خبر چنین حوادثی پنهان بماند.

تیغ دولبه

مجلس اصلاح قانون مهریه را

در میان مخالفت مدافعان حقوق زنان تصویب کرد

گروه اجتماعی: مصوبه تازه مجلس شورای اسلامی درباره اصلاح قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی و قانون مدنی، دیروز در صحن علنی مجلس تصویب شد. هدف اصلی آن خروج زوجین بدهکار به مهریه از زندان و استفاده از سامانه‌های نظارت الکترونیک است. تصویب این طرح از یک سو با استقبال برخی نمایندگان و فعالان حقوقی مواجه شد که آن را گامی برای کاهش زندانیان مالی و منطقی شدن مهریه دانستند. از سوی دیگر، این مصوبه نگرانی بسیاری از مدافعان حقوق زنان را برانگیخته؛ زیرا معتقدند مهریه تنها پشتوانه قانونی زنان هنگام طلاق یا اختلاف است و حذف ضمانت کیفری می‌تواند آنان را بی‌پناه کند. موسی غضنفرآبادی، عضو کمیسیون اصل ۹۰، توضیح داد که هدف کلی اصلاح قانون، کاهش زندان‌های ناشی از ناتوانی در پرداخت مهریه است و تعیین سقفی منطقی برای ضمانت اجرای آن، تعادل میان حقوق شرعی زنان و کارآمدی قانون را می‌طلبد. در حال حاضر بر اساس قانون حمایت خانواده ۱۳۹۱، ضمانت اجرای کیفری مهریه تا ۱۱۰ سکه است؛ بالاتر از آن، زن باید استطاعت مالی مرد را ثابت کند. اما روند افزایش قیمت سکه طی دهه اخیر باعث شده حتی مهریه‌های کمتر از این سقف نیز تبدیل به بدهی کمرشکن شود. تا پیش از این طرح، بیش از دو هزار نفر به دلیل ناتوانی در پرداخت مهریه در زندان بودند و بر اساس آمار جدیدتر ستاد دیه، مجموع محکومان مهریه

ادامه تیتیر یک

پاتک به زاکانی

ماجرا از کجا شروع شد؟

اما شعله بحران مدیریتی زاکانی وقتی بالا گرفت که علیرضا زاکانی هفته گذشته پس از چند ماه غیبت، بدون دعوت رسمی در جلسه شورای شهر حاضر شد و اساسنامه «سازمان راهبری و پایش طرح‌های توسعه شهری» را غیرقانونی خواند و اعضای شورا را به تدلیس و تقلب متهم کرد. همین رویکرد باعث شد اعضای شورا با تندی به او واکنش نشان دهند. اوضاع وقتی بدتر شد که او در جلسه دیروز با وجود دعوت رئیس شورا حاضر نشد و وقتی هم که آمد درگیری لفظی جدی با او پیدا کرد. در این بین برخی از اعضای شورا به رفتار او انتقاد جدی کردند و خواستار عذرخواهی او شدند.

ناصر امانی، عضو شورای شهر تهران گفت که؛ شهردار نه‌تنها به دعوت رسمی رئیس شورا بی‌اعتنا است، بلکه اظهار نظر پیشین خود را که خود را «۲۲ عضو» شورا معرفی کرده بود، فراموش کرده است. او یادآور شد که زاکانی به صورت غیررسمی وارد صحن شده و از «قانون» دم زد اما شورا را متهم به اقدام غیرقانونی کرد. امانی عدم حضور زاکانی در جلسه رسمی دیروز را هم توهین آشکار به شورا دانست که در طی تمام

سال‌های عمر مدیریت شهری پس از انقلاب بی‌سابقه است.

مهدی اقراریان، رئیس کمیته نظارت شسورا، نیز در همین جلسه بر لزوم حضور شهردار در صحن و عذرخواهی رسمی تأکید کرد و هشدار داد که اگر زاکانی به رفتار خود ادامه دهد، واکنش جمعی اعضای شورا اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. او پیش تر هم گفته بود که شهرداری تهران به جای پاسخگویی به نیازهای شهر، به تسویه‌حساب با منتقدان مشغول است.

مهدی چمران، رئیس شورا که همواره از مدافعان عملکرد زاکانی بودو سرانجام در جلسه پرتش دیروز لب به اعتراض گشود. او در پاسخ به شهردار که شورا را متهم به خیانت در امانت کرده بود، گفت که شورا نهاد بالاسری شهرداری است اما ملاًک عمل قانون خواهد بود و شهردار حق ندارد برای شورا آیین‌نامه تدوین کند. چمران به کنایه افزود که همیشه از کارهای شهردار دفاع کرده و اکنون بابت حمایت‌هایش «مزد خویی» گرفته است. البته زاکانی هیچ‌وقت کاندیدسای مورد نظر چمران نبود و بعداز از پیروزی او با اختلاف ۳رای برای اسسجام اصولگرایان از زاکانی حمایت کرد!

جدال بر سر سازمان پایش: قانونی یا غیرقانونی؟

نقطه اصلی درگیری شهردار با شورا به اساسنامه‌ی «سازمان راهبری و پایش طرح‌های توسعه شهری» بازمی‌گردد. این نهاد قرار بود هم‌زمان با اجرای طرح‌های عمرانی، شاخص‌های پیشرفت و انطباق آن‌ها با قوانین را پایش کند. زاکانی با استناد به قوانین مصوب سال‌های ۱۳۵۱ و ۱۳۸۹ مدعی شد که تشکیل این سازمان فراتر از اختیارات شورا است و آیین‌نامه

